

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 7.1.2009
KOM(2008)897 lõplik

2006/0008 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teise lõigu alusel

**nõukogu ühise seisukoha kohta, mis käsitleb sellise määruse vastuvõtmist, millega
muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise
kohta) ja määratakse kindlaks selle lisade sisu**

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teise lõigu alusel

nõukogu ühise seisukoha kohta, mis käsitleb sellise määruse vastuvõtmist, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) ja määratakse kindlaks selle lisade sisu

1. TAUST

Ettepanekute Euroopa Parlamendile ja nõukogule edastamise kuupäev:	
- ettepanek KOM(2006) 7 lõplik (dokument 2006/0008/COD)	24. jaanuar 2007
- ettepanek KOM(2007) 376 lõplik (dokument 2007/0129 (COD))	3. juuli 2007
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse kuupäev:	26. oktoober 2006
Euroopa Parlamendi arvamuse kuupäev, esimene lugemine:	9. juuli 2008
Muudetud ettepaneku edastamise kuupäev (KOM(2008) 648 lõplik (dokument 2006/0008/COD)):	15. oktoober 2008
Poliitilise kokkuleppe vastuvõtmise kuupäev:	5. november 2008
Ühise seisukoha vastuvõtmise kuupäev:	17. detsember 2008

29. aprillil 2004 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta¹, mille eesmärk on asendada määrus (EMÜ) nr 1408/71².

Määruse nr 883/2004 lisad sisaldavad üksikuid liikmesriike käsitlevaid sätteid. Teatavate lisade sisu ei olnud määruse vastuvõtmise ajal veel kindlaks määratud.

¹ ELT L 166, 30.4.2004, parandatud versioon ELT L 200, 7.6.2004, lk 1.

² Nõukogu määrus (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes, EÜT L 149, 5.7.1971, lk 2. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1992/2006 (ELT L 392, 30.12.2006, lk 1).

Seepärast nähakse määrusega nr 883/2004 ette, et enne määruse kohaldamise kuupäeva tuleb kindlaks määrata selle II (kehtima jäävad konventsioonide sätted), X (mitteosamakselised rahalised erihüvitised) ja XI lisa (erisätted liikmesriikide õigusaktide kohaldamiseks) sisu.

Samuti tuli määruse nr 883/2004 mõnda lisa kohandada, et võtta arvesse nii pärast määruse vastuvõtmise kuupäeva Euroopa Liiduga liitunud liikmesriikide nõudmisi kui ka hiljutisi muutusi teistes liikmesriikides.

Sellel taustal võttis komisjon vastavalt 24. jaanuaril 2006 ja 3. juulil 2007 vastu kahe määruse ettepanekud:

- ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) ja määratakse kindlaks XI lisa sisu;

- ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) lisasid.

Need ettepanekud põhinevad EÜ asutamislepingu artiklitel 42 ja 308 ning nende jõustumine eeldab ühehäälselt otsust.

15. oktoobril 2008 esitas komisjon oma muudetud ettepaneku, milles võetakse arvesse Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut ühendada kaks algset ettepanekut üheks tekstiks. Ettepanekuga (dokument 2007/0129/COD) seotud menetlusest loobuti, sest selle sisu inkorporeeriti esimese ettepanekuga (dokument 2006/0008/COD) seotud menetlusse.

2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

XI lisa sisu kindlaksmääramist käsitleva määruse ettepanekus nähakse ette üksikute liikmesriikide õigusaktide teatavaid tahke käsitlevad lisasätted, et tagada määruse nr 883/2004 tõrgeteta kohaldamine asjaomastes liikmesriikides. Kooskõlas lihtsustamise üldeesmärgiga sisaldab ettepanek vähem kandeid kui kehtiva määruse (EMÜ) nr 1408/71 vastav VI lisa.

Määruse nr 883/2004 tühjaks jäetud II ja X lisaga samaväärsed sätted sisalduvad määruse nr 1408/71 III ja IIa lisas. Ülejäänud käesoleva ettepanekuga muudetud lisad sisaldavad juba sätteid mitme liikmesriigi kohta, kuid neid peab täiendama, et hõlmata ELiga pärast määruse nr 883/2004 vastuvõtmise kuupäeva (29. aprill 2004) ühinenud liikmesriigid. Mõne nimetatud lisa sätetele vastavad sätted sisalduvad ka määruses nr 1408/71. I lisa 1. osa (ülalpidamistoetuste ettemaksed) ning III ja IV lisa (tervishoiuhüvitiste erieeskirjad) on aga uued.

3. MÄRKUSED ÜHISE SEISUKOHA KOHTA

3.1. Üldised tähelepanekud

Ühises seisukohas, mille nõukogu võttis vastu 17. detsembril 2008, võetakse suurel määral arvesse Euroopa Parlamendi seisukohta, nõustudes 77-st muudatusettepanekust 69-ga.

Komisjon nõustus oma muudetud ettepanekus kõikide Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutega. Nõukogu ei nõustunud aga III lisa käsitlevate muudatusettepanekutega 6, 11, 12, 20, 23 ja 24 ning muudatusettepanekuga 78 (muudetud).

3.2. Märkused ühise seisukoha kohta seoses muudatusettepanekuga 20 ning sellest tulenevate III lisaga seotud muudatusettepanekutega 6, 11, 12 ja 24

Määruse nr 883/2004 III lisa sisaldab nimekirja liikmesriikidest, kes kohaldavad pädevas liikmesriigis „piiranguid mitterahaliste hüvitiste õigustele piirialatöötaja pereliikmete puhul”. Hoolimata negatiivse sõnastusega pealkirjast „piirangud”, tähendab see lisa paljude asjassepuutuvate isikute jaoks edasiminekut, võrreldes nende praeguse olukorraga määruse nr 1408/71 alusel. Praeguste eeskirjade kohaselt ei ole piirialatöötaja pereliikmel, kes mõiste kohaselt ei ela pädevas liikmesriigis (st töökohajärgses liikmesriigis, mille õigust haigushüvitiste kättesaadavuse suhtes kohaldatakse), õigust pädevas liikmesriigis arstiabi saada.

Pärast selles küsimuses toimunud äärmiselt keerulisi läbirääkimisi 2003. aastal ning võttes arvesse ühehäälselt kokkuleppe vajadust, leiti lahendus, mis võimaldab ühelt poolt arvestada paljude liikmesriikide paindlikkust uue õiguse andmisel ning teiselt poolt tulla toime nende liikmesriikide raskustega, kellel ei olnud võimalik seda teha.

Selle lähenemisviisi kohaselt sätestatakse määruse nr 883/2004 artikli 18 lõikes 2 ja artikli 24 lõikes 2, et piirialatöötajate pereliikmetel on pädevas liikmesriigis viibimise ajal õigus mitterahalistele hüvitistele. III lisas on aga sätestatud teatavad erandid sellest põhimõttest.

Kuigi komisjon oleks eelistanud teistsugust tulemust, nõustuti kompromissiga, kuna piirialatöötajate pereliikmete jaoks on tegemist tõelise edasiminekinga. Ühegi muu lähenemisviisi puhul ei oleks nõukogus vajalikku ühehäälsust saavutatud. Samuti nendib komisjon, et kõnealune lähenemisviis võimaldab uut õigust kasutada kaheksas liikmesriigis elavate piirialatöötajate pereliikmetel. Tollal järgis sama lähenemisviisi ka parlament, mis tegi võimalikuks määruse nr 883/2004 vastuvõtmise.

Komisjon toetab Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut 20, mille eesmärk on laiendada määruse nr 883/2004 artiklis 18 ettenähtud õigus viie aasta jooksul kõikidele liikmesriikidele (III lisa tuleks viie aasta möödudes kõikide liikmesriikide suhtes kehtetuks tunnistada). Nõukogus toimunud arutelude käigus rõhutas mitu liikmesriiki, et määruse nr 883/2004 alusel saavutatud delikaatset kompromisslahendust ei tohiks põhimõtteliselt muuta, arvestades määruse rakendamise kogemuste puudumist. Soovides saavutada kompromissi, oli enamikul teistel liikmesriikidel võimalik muudatusettepanekuga nõustuda. Peale selle näitasid kuus III lisas loetletud liikmesriiki üles veelgi suuremat paindlikkust, nõustudes III lisa kehtetuks tunnistamisega nelja aasta möödudes.

Sel taustal nähakse nõukogu ühises seisukohas ette:

- määruse nr 883/2004 artikli 18 lõike 2 ja artikli 28 lõike 1 muutmine, lisades teksti III lisa läbivaatamise kohta viie aasta möödumisel selle kohaldamise algusest, ja
- uue lõike 10a lisamine määruse nr 883/2004 artiklisse 87, milles sätestatakse, et mõne liikmesriigi kande kehtivusaeg III lisas piirdub nelja aastaga.

Komisjon kahetseb, et nõukogus ei ole suudetud selles küsimuses suuremat edu saavutada. Sellele vaatamata tunnustab ta eesistujariigi jõupingutusi kõnealuses valdkonnas. Komisjon leiab, et nõukogu saavutatud kompromiss on lähtepunktiks dünaamilisele protsessile, mis võimaldab kõikidel liikmesriikidel oma tegevus Euroopa Parlamendi seisukohaga vastavusse viia. Komisjon jagab Euroopa Parlamendi seisukohta ning püüab seda protsessi jätkata ning

sellele kaasa aidata. Lähtudes pragmaatilisest lähenemisviisist nõustub komisjon praegu saavutatud kompromissiga, kuna III lisa hetkeolukorraga võrreldes on tegemist edasiminekinga.

3.3. Märkused nõukogu seisukoha kohta seoses muudatusettepanekuga 23

Muudatusettepanek 23 on seotud määruse nr 883/2004 II lisaga (konventsioonide sätted, mis jäävad kehtima ja mida vajaduse korral kohaldatakse üksnes nendega hõlmatud isikute suhtes). Kõnealuse lisa punkti 36, Portugali–Ühendkuningriigi kande alla lisab parlament viite 15. novembri 1978. aasta raviteenuste protokolli artikli 2 lõikele 1, mida nõukogu määruse (EMÜ) nr 1408/71 III lisa juba hõlmab.

Nõukogu ühises seisukohas kõnealust protokolli II lisas ei mainita, kuna kaks asjaomast liikmesriiki on osutanud, et nad ei kavatse selle protokolli artikli 2 lõiget 1 alates 1. septembrist 2008 kohaldada. Komisjon võtab arvesse mõlema lepinguosalise otsust ning selle mõju määruse nr 883/2004 II lisa ajakohastamisele.

3.4. Märkused nõukogu seisukoha kohta seoses IV lisa kannetega (muudetud muudatusettepanek 78)

Praegu on pensionäril, kes ei ela pädevas liikmesriigis (st selles liikmesriigis, kes maksab pensioni ning vastutab oma pensionäride tervishoiukulude eest elukohajärgses liikmesriigis), elukohajärgses liikmesriigis õigus üksnes haigushüvitistele.

Kui aga liikmesriik on loetletud IV lisas, on pensionäril määruse nr 883/2004 alusel õigus sellesse liikmesriiki naasta ning seal lisaõigusena tervishoiuteenuseid kasutada. See tähendab seda, et peale elukohajärgsele liikmesriigile makstavate tervishoiukulude kannab pädev liikmesriik ka sama isiku haigushüvitiste kulud oma territooriumil.

Itaalia oli üks lissasse kantud riikidest. Veidi aega pärast määruse nr 883/2004 vastuvõtmist hindasid Itaalia ametiasutused oma olukorra ümber ja otsustasid, et neil ei ole antud ajal võimalik pensionäridele lisaõigusi anda. Neid uusi arenguid arvesse võttes tegi komisjon ettepaneku kustutada IV lisast kanne „Itaalia”. Oma muudatusettepanekus 78 (muudetud) soovib Euroopa Parlament jätta kande „Itaalia” määruse nr 883/2004 IV lisasse.

Võttes arvesse IV lisa eripära, kinnitab komisjon oma ettepanekut kanne „Itaalia” sealt kustutada. Komisjon leiab, et kui liikmesriikidele, kes teataval hetkel soovivad lisaõigusi anda, kuid on hiljem sunnitud oma olukorra ümber hindama (kuna nemad vastutavad sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamise ja rahastamise eest), ei võimaldata paindlikkust, võivad positiivsed lisad edaspidi kaduda.

3.5. Muud nõukogu muudatused seoses komisjoni ettepanekuga

Nõukogu ühine seisukoht sisaldab veel järgmisi muudatusi:

- Määruse nr 883/2004 artikkel 15:

kooskõlas personalieeskirjadega on väljend „abiteenistujad” ühises seisukohas asendatud väljendiga „lepingulised teenistujad”.

Komisjon tervitab määruse sellist ajakohastamist.

- Tööõnnetustega seotud ja kutsehaiguste plaaniline ravi; määruse nr 883/2004 artikli 36 lõiked 1 ja 2:

nõukogu ühises seisukohas nähakse ette haigushüvitisi käsitlevate sätete (artikkel 17, artikli 18 lõige 1, artikli 19 lõige 1 ja artikli 20 lõige 1) kohaldamine ka tööõnnetuste ja kutsehaigustega seotud hüvitiste suhtes.

Artikli 36 lõige 2 moodustas osa komisjoni ettepanekust määruse nr 883/2004 rakendusmääruse kohta (artikkel 33). See käsitleb tööõnnetustega seotud või kutsehaiguste plaanilise ravi lubamise eritingimusi. Kõnealune asjaomaseid isikuid soodustav säte jäeti määrusest nr 883/2004 välja. Nõukogu nõustus hõlmama selle sätte pigem algmäärusesse kui rakendusmäärusesse.

Komisjon tervitab mõlemaid sätteid, kuna need soodustavad asjaomaseid isikuid.

- Määruse nr 883/2004 artikli 87 lõige 8:

nõukogu ühises seisukohas artikli 87 lõike 8 kohta kehtestatud muudatuse eesmärk on selgitada, mil viisil kohaldatakse kõnealust üleminekumeedet kõikide osapoolte suhtes. Selles nähakse ette maksimaalselt kümneaastane ajavahemik, mille jooksul isiku suhtes võib kohaldada sellise liikmesriigi õigusakte, mis ei ole määratletud kooskõlas nõukogu määruse (EMÜ) nr 1408/71 II jaotisega.

Komisjon võib selle muudatusega nõustuda, kuna maksimaalse ajavahemiku kehtestamine on üleminekumeeetme ideega lahutamatu seotud. Kümneaastane ajavahemik tundub olevat sobiva pikkusega aeg, et võimaldada nii asjaomastel isikutel kui ka asutustel oma olukord kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega ümber hinnata.

4. KOKKUVÕTE

Komisjon on püüdnud eriti hoolikalt tagada liikuvate kodanike üksikute õiguste säilimist, näiteks kutsehaiguste ja tööõnnetuste valdkonnas. Komisjon täheldab, et nõukogu ühises seisukohas võetakse suurel määral arvesse Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid.

Komisjon leiab, et nõukogus kõige tundlikumatel teemadel saavutatud kompromiss on lähtepunktiks dünaamilisele protsessile, mis võimaldab kõikidel liikmesriikidel oma tegevus Euroopa Parlamendi seisukohaga vastavusse viia. Komisjon püüab seda protsessi jätkata ning sellele kaasa aidata.

Lõpuks: kõnealuse määruse vastuvõtmine, millega täidetakse määruse nr 883/2004 ja selle rakendusmääruse tühjad lisad, on eeltingimus, mis võimaldab määrust nr 883/2004 alates 2010. aastast kohaldama hakata.

Määrusega nr 883/2004 parandatakse oma vaba liikumise õigust kasutavate kodanike sotsiaalkindlustusõigusi. Jõustumisel hakkab määrus nr 883/2004 otseselt mõjutama miljonite ELi kodanike igapäevaelu.

Eespool öeldut arvesse võttes võib komisjon nõukogu ühist seisukohta üldiselt toetada.